# …WOZDANIE

…DYREKCYI

…WYDZIAŁOWEJ ŻEŃSKIEJ

W WADOWICACH

za rok szkolny

1905.



W WADOWICACH,
…AKŁADEM DYREKCYI SZKOŁY.
W DRUKARNI FRANCISZKA FOLTINA.
1905.

# Kilka refleksyi na tle wychowania domowego.

Rękojmią całego ustroju społecznego jest owo wzniosłe zadanie, jakie ma do spełnienia w wychowaniu i życiu publicznem, rodzina, kościół i szkoła.

Żaden z powyższych czynników, sam przez się, nie może dokładnie odpowiedzieć wychowawczemu zadaniu, a stąd wyniknąć musi podział pracy, który w lwiej części spada na rodzinę, w mniejszej na kościół i szkołę. Szkoła jest tylko zakładem pomocniczym w wychowaniu. Szkoła powstała głównie w celu poparcia usiłowań domu rodzicielskiego — gdy więc rodzina spełniać będzie swe obowiązki, ze względu na szkołę, a szkoła ze względu na rodzinę, gdy rodzina zastępować będzie w domu nauczyciela, a nauczyciel w szkole rodzinę, wtenczas wychowanie z nauką pójdzie w parze, usiłowania nasze nie będą bezskuteczne, i wtenczas nasza polska zasada „*I do Boga i do ludzi, poprowadzi nasze młode pokolenie drogą naszych przodków, a to drogą: wiary, nadziei i miłości.*

*Droga wiary, to zachowanie przykazań bożych i praw narodu;*
*droga nadziei, to droga wiary w sprawiedliwość dla wszystkich bez żadnej różnicy;*
*droga miłości, to droga pokoju w własnem sumieniu i pożyciu z bliźnimi.*“

(*Dr. J. Nowakowski*).

To są najpiękniejsze, najwznioślejsze, najszlachetniejsze cele, wyryte przeważnie w sercu każdego ojca i każdej matki, a których spełnienie zależy tylko od dobrej ich woli.

Podstawa zatem całego wychowania moralnego tkwi w rodzinie, nic bowiem nie jest wstanie wyrógować owych głęboko w serce wrosłych wrażeń, jakie dziecko otrzymuje w ognisku domowem. Ciężkie i odpowiedzialne są to obowiązki, zmuszające rodziców nieraz do pracy nad samym sobą, aby dzieciom swoim mogli posłużyć za wzór godny naśladowania, muszą wyrzeknąć się nie jednej przyjemności, aby tylko własnem dzieciom na niczem nie zbywało.

Do spełnienia tego trudnego zadania muszą rodzice czerpać siły tylko w miłości ku własnem dzieciom i w dobrej swej woli. Dobra wola, w kierunku wychowania, powinna do tego zmierzać, aby zawsze i wszędzie dobrym przykładem przyświecać, gdyż wiemy to dobrze z życia, że dziecko naśladuje wszystko to, co koło siebie widzi. Z tego, co je otacza, bierze wzór do własnego postępowania, zachowanie i postępowanie rodziców naśladuje, przyswaja sobie ich sądy o świecie, i tą samą skalą mierzy postępowania i przekonania innych ludzi, to też z postępowania dziecka, z jego upodobań, z jego obejścia się, ogólnego zachowania, z jego zapatrywań i sądów, poznać można postępowanie i zachowanie się rodziny. Skąd się wzięły owe sądy „Cały tatuś“ — „Cała mamusia“ jak nie z owego wiernego naśladowania rodziców.

Nasuwa się tu mimowoli pytanie, na kogo też głównie spada obowiązek wychowania domowego na ojca czy matkę? — Odpowiedź krótka — wspólna łączność w wychowaniu — o ile powaga ojca musi zniewalać do bezwzględnego posłuszeństwa, jako podstawy wychowania, o tyle miłość matki powinna budzić wzajemną miłość w sercu dziecka. Ona się staje podstawą wszystkich cnót, a wszczególności, posłuszeństwa, uległości i poszanowania starszych.

Sławny pedagog Pestalozzi na punkcie wychowania domowego słuszną robi uwagę: „Pytam się, skąd przychodzę do tego, że ludzi kocham, że im wierzę, żem im wdzięczny, posłuszny? Skąd się biorą w mej duszy uczucia, na których się istotnie gruntuje miłość bliźniego, wdzięczność, ufność i te zręczności a wprawy, przez które powstaje posłuch społeczny? Zdaniem mojem, źródłem tego wszystkiego jest stosunek, jaki zachodzi między dziecięciem a matką.“ —

Z tego więc widzimy, że głównie cały ciężar wychowania domowego spoczywa w ręku matki, — ale matki nie takiej, która obowiązki wychowawcze powierza guwernatkom, służbie, a co gorsze „ulicy." —

Skoro wspomniałem, że zasadniczą podstawą wychowania jest posłuszeństwo, które pociąga za sobą wszystkie inne cnoty moralne, jak uległość, pracowitość, grzeczność, usłużność, skromność, przyzwoitość, czystość, porządek, poszanowanie starszych i t. d. pozwolę sobie w tej sprawie rzucić kilka myśli, które mogą wywrzeć pewien wpływ na kierunek wychowania domowego. Dziecko nieposłuszne rodzicom, jest nieposłuszne i w szkole. Nim się dziecko ma czegoś nauczyć, musi się wyprzeć uporu. W księdze „Przypowieści" rozdz. 12. czytamy: „Kto miłuje karność, miłuje umiejętność; ale kto nienawidzi strofowania, głupi jest." —

Nieposłuszeństwo dziecka jest wynikiem słabej woli rodziców, wady dość u nas powszechnej, a wynikłej z niekonsekwentnej działalności rodziców. — Ileż to razy n. p. ojciec coś zabrania dziecku, odmawia mu czegoś — a matka, poza oczyma, daje mu to, nieszanując tym sposobem rozkazu ojca — nie wyrabiaż ona w dziecku złej skłonności? — Czyż postępowanie takie niekonsekwentne nie musi wydać jak najgorszych rezultatów — wzajemny szacunek między rodzicami musi z czasem zniknąć, a w dalszem następstwie, miarę ich nieszczęścia dopełnią własne dzieci. Z niekonsekwentnego postępowania rodziców, dzieci stają się nieposłuszne, rozkazu nieuszanowanego przez matkę nie uszanuje i dziecko, często go nie wykona, ominie, wykręci się pod różnymi pozorami od niego, a w końcu powie „Nie chce mi się" lub „Nie zrobię tego." — Chcecie szczęścia waszego dziecka, starajcie się, aby było posłuszne waszym rozkazom — ono bało się was będzie, ale ta bojaźń będzie jego aniołem stróżem, bojaźń ta przypominać mu będzie wasze przestrogi i nauki — z początku powie dziecko; nie zrobię tego, boby się rodzice gniewali i ukarali mię — potem — nie zrobię tego, boby się zmartwili, a w końcu — nie zrobię tego, bo to jest złe, a ja obowiązane jestem czynić dobrze.

Z posłuszeństwa wynika uległość w spełnianiu obowiązków, na którą wielką trzeba kłaść wagę, w szczególności zaś 1.) na regularne uczęszczanie do szkoły, mając na uwadze, że

nauka nietylko z każdym dniem, ale nawet z każdą godziną postępuje naprzód, — 2.) w wyrabianiu zadanych wypracowań, ale tak, by je dziecko samo wyrabiało, a nie rodzice, jak to zbyt często bywa, bacząc na to, że można dziecku objaśniać, ale nigdy za nie robić nie wolno, — to idzie tylko na pożytek moralny i umysłowy dziecka, co samo wypracuje, niech się ono uczy zwalczać trudności, niech się uczy za młodu pracy. — Przykładem tu dla dziecka jest niezaprzeczenie matka. Dziecko patrzy na domową pracę matki, obserwuje ją — to też słusznie powiedział Dr. J. Nowakowski w dziele swoim „O obowiązkach rodziny względem szkoły,“ że „pracowita a poczciwa matka rzadko ma leniwe dzieci; poczciwa pracowita rodzina ma pracowite i poczciwe dzieci.“

Jak rzemieślnik bez przyrządów nie wykona powierzonej mu roboty, rolnik nie uprawi pola, tak uczenica bez przyborów szkolnych, nie jest w stanie jąć się pracy. — Obowiązkiem więc jest rodziny, by nie tamować należytego rozwoju umysłowego swych dzieci, zaopatrzyć je w to wszystko, co im do nauki koniecznie jest potrzebnem. — Nie dość jednak wyekwipować dziecko we wszystkie przybory szkolne, kupić książki, pióra i zeszyty, ale należy też wglądnąć, w jakim porządku, w jakiej czystości utrzymuje te przybory — przysłowie mówi „Czem skorupka za młodu nawrze, tem na starość trąci.“ Jeżeli się dziecko za młodu nie przyzwyczai do ładu, porządku i czystości — to na starość u niego tych przymiotów nie znajdziesz.

W parze z czystością przyborów szkolnych, idzie czystość ciała i odzieży. —

Rodzina winna o tem pamiętać, że dzieci na każdym kroku dają świadectwo ich pieczołowitości i porządku domowego. Dziecko czyste na ciele i sukni, wyjdzie tylko z domu porządnego, wychodzi od rodziny, która sama miłuje czystość i porządek — niech ta twarz będzie umyta, czysta, włosy skromnie uczesane, ubranie choćby łatka na łatce, ale czyste — nie ubóstwo bowiem razi człowieka, ale brud, który choćby nawet na łachmanach, nie powinien się znajdować — brud na ciele i sukni zwolna przesiąka i do duszy i do serca dziecięcia.

Jeżeli zaniedbanie dziecka, pod względem czystości i porządku, jest grzechem, tak niemniej grzechem, jest i hołdowanie ostatniemu żurnalowi. — Dziecko przesadnie ubrane, jak ta

„sztuka wystawowa“ wzbija się w pychę, próżność, zarozumiałość, lekceważenie, a nawet pogardzanie biedniejszemi dziećmi (współkoleżankami), i dlatego też na tym punkcie winno się bardzo roztropnie postępować, mając na pamięci, „że suknia, chód i śmiech pokazują, jaki jest człowiek wewnątrz.“ Prócz wyżej, aczkolwiek tylko w nader szczupłych ramach, rzuconych kilku refleksyi na tło wychowania domowego, nie od rzeczy będzie, jeżeli na zakończenie wspomnę o jednym bardzo poważnym błędzie pedagogicznym, jaki spostrzegać się daje, niestety w dość licznych rodzinach. — Dzieci, z małymi wyjątkami, przy wszystkich tematach rozmowy rodzinnej są obecne, a co gorsza, przypuszczone do udziału w dyskursach — wieleż to rzeczy mówi się takich, o których dzieci słyszeć nie powinny, a wieleż to przy ich obecności wylewa się nieraz niezasłużonych żalów, uwag, a nawet — smutne to, ale niestety prawdziwe, i złożeczeń na nauczyciela lub nauczycielkę, nie pomnąc na to, że dziecko słysząc to, zaprawia się do nieposzanowania swego wychowawcy i przyjaciela, do nieposzanowania starszych, a w naturalnej konsekwencyi powstaje w niem już i zaród do nieposzanowania w przyszłości własnych rodziców.

Ks. Piramowicz w dziele swoim „Powinności nauczyciela i t. d.“ tak się wyraża. „Ponieważ rodzice uczynili ich (nauczycieli) namiestnikami i pomocnikami swojej pieczołowitości około dzieci i swojej władzy, mają ich poczytywać za przyjaciół.“

Jeżeli zatem rodzina zechce widzieć w nauczycielu rzeczywiście przyjaciela, doradcę i opiekuna swych dzieci, a refleksye moje trafią do przekonania, wtenczas wychowanie domu rodzicielskiego musi odnieść ten skutek, iż dzieci będą posiadały wszystkie cnoty moralne — a więc będą pokorne, szczodrobliwe, czyste i porządek miłujące, życzliwe, łagodne, uprzejme, grzeczne, usłużne, starszych szanujące i pilne w służbie Bożej i ludzkiej.

*Kazimierz Krasuski.*

# II.

# Statystyka i kronika Zakładu.

## Skład grona nauczycielskiego

*w ciągu roku szkolnego 1904/5.*

Krasuski Kazimierz, dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z 4-ro klasową pospolitą, — uczył rachunków w klasie II. i III. wydziałowej, geometryi wraz z rysunkiem geometrycznym i kaligrafii we wszystkich klasach wydziałowych; tygodniowo godzin 12.

Ks. Janiczak Stanisław, katecheta, uczył nauki religii rzym. kat., we wszystkich klasach szkoły pospolitej i wydziałowej; tygodniowo godzin 22.

Dr. Ozer Ozias Frost, naucz. rel. mojż., uczył we wszystkich klasach szkoły posp. i wydziałowej; tygodniowo godz. 16.

Jabłońska Stefania, nauczycielka szkoły wydziałowej, uczyła rysunków wolnoręcznych i robót ręcznych kobiecych we wszystkich klasach wydziałowych, nadto rysunków w klasie 4. pospolitej i robót ręcznych kobiecych w klasie 2. pospolitej; tygodniowo godzin 23.

Arztówna Marya, nauczycielka szkoły wydziałowej, uczyła historyi naturalnej w klasie I. A, I. B, i II. wydziałowej, chemii i fizyki w klasie II. i III. wydziałowej, rachunków w klasie 3., 4. pospolitej i w klasie I. A, i I. B, wydziałowej; tygodniowo godzin 22.

Schmidlówna Anna, nauczycielka szkoły wydziałowej uczyła języka polskiego i niemieckiego w klasie I. A, i II. wydziałowej, geografii w klasie I. A, I. B, i II. wydziałowej, historyi powszechnej w klasie II. wydziałowej; tygodniowo godzin 21.

Kotowiczówna Natalia, nauczycielka szkoły pospolitej, uczyła języka polskiego, niemieckiego, czytania, pisania i robót ręcznych kobiecych w klasie 3. pospolitej; tygodniowo godzin 18.

Szewczykówna Rozalia, nauczycielka szkoły pospolitej z egzaminem do szkół wydziałowych, uczyła języka polskiego, niemieckiego, czytania, pisania, śpiewu i robót ręcznych kobiecych w kl. 4. posp., rysunków wolnoręcznych i robót w kl. 3. posp., śpiewu w kl. 1. A i 1 B pospol.; tygodniowo godzin 23.

Zawadzińska Jadwiga, nauczycielka szkoły pospolitej z egzaminem do szkół wydziałowych, uczyła języka polskiego, niemieckiego w kl. I. B. i III. wydziałowej, historyi powszechnej w kl. I. A, I. B. i III. wydziałowej, geografii w kl. III. wydziałowej; tygodniowo godzin 23.

Ginówna Malwina, nauczycielka szkoły pospolitej, uczyła języka polskiego, rachunków, czytania, pisania i śpiewu w kl. 2. posp., śpiewu w kl. 3. posp. i we wszystkich klasach szkoły wydziałowej; tygodniowo godzin 23.

Nikliborcówna Józefa, nauczycielka szkoły pospolitej, uczyła języka polskiego i rachunków w kl. 1. A. i 1. B. pospolitej; tygodn. godz. 28. (Patrz kronika zakładu).

Mądzielówna Jadwiga, nauczycielka szkoły pospolitej, uczyła języka polskiego i rachunków w klasie 1. A. i 1 B. pospolitej; tygod. godz. 28. (Patrz kronika zakładu).

Gospodyniami klas z końcem drugiego półrocza były:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Nikliborcówna Józefa, | w klasie | 1. A. | pospolitej. |
| Nikliborcówna Józefa, | „ | 1. B. | „ |
| Ginówna Malwina, | „ | 2. | „ |
| Kotowiczówna Natalia, | „ | 3. | „ |
| Szewczykówna Rozalia, | „ | 4. | „ |
| Jabłońska Stefania, | „ | I. A. | wydziałowej. |
| Zawadzińska Jadwiga, | „ | I. B. | „ |
| Schmidlówna Anna, | „ | II. | „ |
| Arztówna Marya, | „ | III. | „ |

# III.
# Zbiory naukowe.

## I. Biblioteka.

Stan biblioteki tutejszej szkoły wydziałowej żeńskiej z końcem roku szkolnego 1905 był następujący:

### *A. Biblioteka dla nauczycielek:*

| W DZIALE: | Przybyło w roku 1905. tomów | Jest ogółem tomów |
|---|---|---|
| I. Psychologii i pedagogiki . . . . . . | — | 16 |
| II. a) Języka i literatury polskiej . . . | — | 147 |
| b) „ „ niemieckiej . . | — | 98 |
| c) Innych języków . . . . . . . . . | — | 18 |
| III. Geografii i statystyki . . . . . . . | — | 43 |
| IV. Historyi powszechnej . . . . . . . | — | 77 |
| V. Matematyki . . . . . . . . . . . . | — | 75 |
| VI. Nauk przyrodniczych . . . . . . . | — | — |
| a) Fizyki i chemii . . . . . . . . . | — | 25 |
| b) Historyi naturalnej . . . . . . . | — | 72 |
| VII. Rysunków i historyi sztuki . . . . | 1 | 8 |
| VIII. Specyalnej metodyki . . . . . . . | 3 | 50 |
| IX. Powieści . . . . . . . . . . . . . | — | 90 |
| X. Roczników różnych czasopism . . . | 4 | 79 |
| XI. Dzieł różnej treści . . . . . . . . | — | 188 |
| XII. Pism drobnych i broszur . . . . . | — | 61 |
| Razem . . | 8 | 1047 |

Z pism peryodycznych prenumerowano w r. 1905. „Szkołę“ „Praktykę szkolną“ „Rodzinę i szkołę z Wiedzą i pracą„ „Szkolnictwo“ i „Biesiadę literacką.“ C. k. Rada szkolna krajowa przysyła „Dziennik urzędowy“ a c. k. Starostwo w Wadowicach „Dziennik urzędowy“ wydawany dla tutejszego powiatu.

### *B. Biblioteka uczenic.*

Obejmuje książki, przeznaczone do lektury domowej, uzyskane przeważnie w darze od osób prywatnych i posiada dziełek polskich 101, niemieckich 22.

### *C. Biblioteka dla ubogich uczenic.*

Składa się wyłącznie z książek szkolnych, otrzymanych z c. k. Rady szkolnej krajowej, zakupionych przez Radę szkolną miejscową lub podarowanych przez rodziców uczenic.

Książki, z tejże biblioteki, wypożyczane bywają na cały rok biednem uczenicom.

| | | |
|---|---|---|
| Z końcem roku 1904 było ogółem . . . . . . . | 431 | książek. |
| C. k. Rada szkolna krajowa przysłała w r. 1905 . | 85 | „ |
| Otrzymano w darze . . . . . . . . . . . . . . . | 19 | „ |
| Rada szkolna miejscowa zakupiła . . . . . . . | 1 | „ |
| Razem . . | 536 | książek. |
| Z biblioteki, w ciągu roku szkolnego, korzystało 161 uczenic, mając wypożyczonych . . . . | 426 | książek. |
| Pozostało w zapasie nierozdanych . . . . . . . | 110 | książek. |

## 2. Przybory naukowe.

Przyborów, służących do uzmysłowienia nauki, posiada tutejsza szkoła według inwentarza:

| | | |
|---|---|---|
| Do rachunków — liczydeł, miar i wag . . . . . | 12 | sztuk. |
| „ geografii i historyi powszech — globusów, map | 70 | „ |
| „ fizyki — okazów . . . . . . . . . . . . | 128 | „ |
| „ chemii „ . . . . . . . . . . . . | 263 | „ |
| „ zoologii „ . . . . . . . . . . . . | 48 | „ |
| „ botaniki „ . . . . . . . . . . . . | 35 | „ |
| „ mineralogii „ . . . . . . . . . . . . | 156 | „ |
| „ anatomii „ . . . . . . . . . . . . | 4 | „ |
| Obrazów ściennych do nauk przyrodniczych . . | 220 | „ |
| Wzorów do rysunków wolnoręcznych i geometr. | 173 | „ |
| Nut do śpiewu i śpiewników . . . . . . . . . | 35 | „ |
| Obrazów do poglądu . . . . . . . . . . . . . | 170 | „ |
| Wzorów do nauki kaligrafii . . . . . . . . . | 46 | „ |
| Razem . . | 1360 | sztuk. |

W bieżącym roku szkolnym przybyły; — cztery ptaki wypchane, dar K. Krasuskiego, tablica ścienna z wiewiórką, dar ks. St. Karbowskiego, mapa Azyi zakupiona przez Radę szkol. miejs. i 10 tablic do nauki kaligrafii, nadesłane z c. k. Rady szkolnej krajowej.

### 3. Sprzęty szkolne.

Rada szkolna miejscowa sprawiła w r. 1905 dla tutejszej szkoły: 22 ławek, 2 tablice, 3 stoły, 4 lampy kinkietowe, 5 lampek małych, tablicę na ogłoszenia, wieszadła do kancelaryi i sali konferencyjnej, obraz Chrystusa, 16 ścierek do tablic, blaszankę na naftę, spluwalniczkę, 8 skrzynek na papiery, listwę z haczykami, stolik pod gąbkę, szafę, drabinkę składaną, gabilotkę szklaną, karafkę i szklanki do sali konferencyjnej, młotek i obcęgi.

# IV.

# Dochody i wydatki szkoły.

Dział ten obejmuje datki pieniężne jakie Dyrekcya szkoły otrzymuje w ciągu roku od instytucyi publicznych, stowarzyszeń lub osób prywatnych.

Kwoty otrzymane przeznaczone są wyłącznie, na sprawianie odzieży i przyborów naukowych, dla najbiedniejszych uczenic.

### Dochody.

W roku szkolnym 1904/5 otrzymano:

| | | |
|---|---|---|
| Przy zapisach, od W. Pani B. Durkiewiczowej . | — K. | 80 h. |
| „ „ O. Gołąmbowej . . . | 3 „ | — „ |
| „ „ M. Jarockiej . . . . | 2 „ | — „ |
| „ „ Repczyńskiej . . . . | 1 „ | — „ |
| Z Rady szkolnej miejscowej . . . . . . . . . . | 30 „ | — „ |
| Z Czytelni urzędniczej . . . . . . . . . . . . . | 30 „ | — „ |
| Od Komitetu sprzedaży krzyżyków w dniu Zadusznym . . . . . . . . . . . . . . . . . | 20 „ | — „ |
| Z przedstawienia amatorskiego „Spirytystów“ . . | 50 „ | — „ |
| Od M. Arztównej . . . . . . . . . . . . . . . . | — „ | 50 „ |
| Od J. Zawadzińskiej . . . . . . . . . . . . . . | 2 „ | — „ |
| Razem . . | 139 K. | 30 h. |

### Wydatki.

| | |
|---|---|
| Wyrównanie nadpłaty z 1904 r. . . | 5 K. 89 h. |
| Bloki, zeszyty, cyrkle, papier i t. d. . | 19 „ 28 „ |
| 25 par trzewików . . . . . . . . . . | 100 „ — „ |
| 2 sukienki i barchan na sukienkę . . | 11 „ 94 „ |
| Razem . . | 137 K. 11 h. |

Pozostaje w posiadaniu Dyrekcyi szkoły na rok przyszły 2 K. 19 hal.

Wszystkim łaskawym P. T. Ofiarodawcom, imieniem biednych uczenic, składa Dyrekcya szkoły serdeczne „Bóg zapłać.“

Nadto W. Pani S. Foltinowa, jak lat poprzednich, tak i tego roku, nadesłała wielką ilość książeczek dla dzieci na nagrody, za które Dyrekcya szkoły na tem miejscu składa również serdeczne „Bóg zapłać.“

## V.

## Zapiski statystyczne.

*a)* Liczba uczenic

| w klasie | zapisanych | uczęszczających | Klasyfikowano z końcem roku szk. 1905. z postępem | | | | | Nie klasyfikowano z powodu | | | | Egzamin prywatny złożyło |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | bardzo dobrym | dobrym | dostateczn. | poprawką | niedostatecznym | choroby | wyjazdu | nieuczęszczania | umarło | |
| I.A. posp. | 42 | 37 | 6 | 14 | 5 | — | 12 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| I.B. „ | 43 | 34 | 11 | 9 | 6 | — | 8 | 3 | 3 | 3 | — | — |
| 2. „ | 77 | 69 | 10 | 22 | 25 | — | 12 | 2 | 6 | — | — | — |
| 3. „ | 59 | 52 | 16 | 14 | 19 | 4 | 8 | 2 | 5 | — | — | 1 |
| 4. „ | 49 | 44 | 6 | 20 | 9 | 4 | 5 | 2 | — | 3 | — | — |
| I.A. wydz. | 44 | 39 | 8 | 14 | 10 | 1 | 6 | 1 | 3 | 4 | — | 2 |
| I.B. „ | 44 | 39 | 7 | 9 | 13 | — | 10 | 3 | — | 2 | — | — |
| II. „ | 39 | 33 | 7 | 16 | 6 | — | 4 | 1 | 3 | 2 | — | 2 |
| III. „ | 56 | 48 | 10 | 27 | 5 | 1 | 5 | 1 | 3 | 4 | — | 1 |
| Razem | 453 | 395 | 81 | 145 | 89 | 10 | 70 | 16 | 25 | 16 | 1 | 7 |

*b)* Wiek uczenic według lat urodzenia.

| Klasa | 1898 | 1897 | 1896 | 1895 | 1894 | 1893 | 1892 | 1891 | 1890 | 1889 | 1888 | 1887 | Razem |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| I.A. posp. | 12 | 12 | 9 | 3 | — | 1 | — | — | — | — | — | — | 37 |
| I.B. „ | 15 | 13 | 4 | — | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | 34 |
| 2. „ | 1 | 21 | 21 | 15 | 7 | 3 | 1 | — | — | — | — | — | 69 |
| 3. „ | — | 2 | 10 | 17 | 10 | 6 | 2 | 4 | 1 | — | — | — | 52 |
| 4. „ | — | — | 1 | 2 | 17 | 15 | 3 | 4 | 1 | 1 | — | — | 44 |
| I.A wydz. | — | — | — | — | 4 | 21 | 6 | 5 | 3 | — | — | — | 39 |
| I.B. „ | — | — | — | — | 8 | 10 | 11 | 4 | 5 | 1 | — | — | 39 |
| II. „ | — | — | — | — | — | 6 | 12 | 10 | 3 | 2 | — | — | 33 |
| III „ | — | — | — | — | — | — | 5 | 20 | 12 | 7 | 3 | 1 | 48 |
| Razem | 28 | 48 | 45 | 37 | 46 | 63 | 41 | 47 | 25 | 11 | 3 | 1 | 395 |

*c)* Ogółem uczęszczało do szkoły
przez:

| lat | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | Razem |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| uczenic | 52 | 69 | 46 | 47 | 63 | 33 | 40 | 31 | 11 | 3 | 395 |

*d)* Wyznania rzym. kat. było . . 291 uczenic.
mojżeszowego „ . . 104 „
Razem . . 395 uczenic

*e)* Rodem: Z Galicyi było . . . . . . 379 uczenic.
„ W. Ks. Krakowskiego było 2 „
„ Rosyi było . . . . . . 2 „
„ Węgier „ . . . . . . 1 „
„ Czech „ . . . . . . 2 „
„ Morawii „ . . . . . . 6 „
„ Śląska „ . . . . . . 3 „
Razem . . 395 uczenic.

*f)* Co do narodowości: Polek było . . . 392
Czeszek „ . . . 3
Razem . . 395

Uczenic rodziców zamożnych i średnio zamożnych uczęszczało 49%
„ „ biednych „ 33%
„ z sąsiednich gmin wiejskich 18%.

# VI.
# Kronika zakładu.

Rok szkolny 1905 rozpoczęto dnia 1. września solennem nabożeństwem, odprawionem przez ks. St. Janiczaka, katechetę zakładu, odśpiewaniem hymnu „Veni Creator“ i odpowiednem przemówieniem.

Po nabożeństwie odbyły się egzamina poprawcze i wstępne do poszczególnych klas, z uczenicami obcemi, wstępującemi do tutejszego zakładu ze szkół niższej kategoryi lub zakładów naukowych prywatnych, nie posiadających prawa publiczności.

C. k. Rada szkolna okręgowa reskryptem z dnia 2. września 1904 r. L. 2768 mianuje Jadwigę Mądzielównę zastępczynią nauczycielki na czas od 1. września 1904 r. do końca stycznia 1905 r.

C. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z dnia 28. października 1904 r. L. 38884, intyminowanym reskr. c. k. Rady szk. okr. z dnia 3. listopada 1904 r. L. 3825, przyzwala na otwarcie oddziału równorzędnego dla kl. I. wydziałowej.

Dr. Ozer Ozias Frost, dekretem c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty intyminowanym reskr. c. k. Rady szk. kraj. z dn. 18. stycznia 1905 L. 209, zamianowanym został od drugiego półrocza nauczycielem rel. mojż. w c. k. gimnazyum w Brodach.

Kotowiczówna Natalia, po wyczerpaniu urlopu uzyskanego rozp. c. k. Rady szk. kraj. z dn. 23. lipca 1904 r. L. 24688, objęła obowiązki służbowe od drugiego półrocza b. r.

Nikliborcówna Józefa, została zamianowaną nauczycielką dla tut. szkoły od drugiego półrocza, rozp. c. k. Rady szk. okr. z dn. 16. stycznia 1905 r. L. 220.

Mądzielówna Jadwiga, została przeniesioną z tutej. zakładu do szkoły 4-ro klasowej posp. męskiej w Wadowicach, od drugiego półrocza, rozp. c. k. Rady szk. okr. z dnia 26. stycznia 1905 r. L. 436.

Od dnia 27. marca do 1. kwietnia, odbywała się wizytacya szkoły przez ks. St. Karbowskiego c. k. inspektora szkol. okręgowego.

W ciągu roku przystępywały uczenice do św. Sakramentu Pokuty i Ołtarza trzy razy. Prócz tego, część uczenic, przystępywała dnia 9. czerwca do pierwszej spowiedzi, a dnia 11. czerwca b. r. do pierwszej komunii.

Udział w nabożeństwach dworskich brały uczenice dnia 9. września, jako dniu śmierci ś. p. Najjaśniejszej Pani Cesarzowej Elżbiety, dnia 4 października, jako dniu Imienin Najjaśniejszego Pana Cesarza Franciszka Józefa I., dnia 19. listopada, jako dniu Imienin ś. p. Najjaśniejszej Pani Cesarzowej Elżbiety.

W ciągu roku zmarła Marya Chobrzykówna uczenica kl. I. A. pospolitej.

Wycieczek zrobiono 15.

Konferencyi odbyto ogółem 23, z tych 21 zwyczajnych, 2 nadzwyczajne.

Rok szkolny zakończył się dnia 26. czerwca solennem nabożeństwem, z odpowiednem przemówieniem, odprawionem przez ks. St. Janiczaka i odśpiewaniem hymnu „Te Deum laudamus“ i hymnu ludowego „Boże wspieraj.“

Po nabożeństwie odbył się popis uczenic pod przewodnictwem W. Pana Dr. J. Iwańskiego, burmistrza miasta, po którym rozdano uczenicom nagrody pilności i świadectwa.

# VII.

## Klasyfikacya uczenic.

### Klasa I. A. pospolita.

Na 42 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Bałamuthówna Ryfka,**
**Gołębska Stefania,**
**Huppertówna Rozalia,**
**Kalcówna Jadwiga,**
**Roterówna Sara,**
**Thiebergerówna Ernestyna.**

Postęp dobry:



Baklarzówna Salomea,
Ciembroniewiczówna Wanda,
Garlaczówna Anna,
Gurdkówna Anna,
Kleinmannówna Estera,
Krzysztoforska Helena Walerya,
Krzysztoforska Zofia Kornelia,
Kulìżanka Joanna,
Leiblerówna Józefa,
Matusińska Anna,
Piątkówna Helena,
Sabudówna Zofia,
Spisakówna Helena,
Zembata Marya Kazimiera.

Postęp dostateczny:

Bielówna Eugenia Józefa,
Goldbergerówna Estera,
Markiewska Karolina,
Matusiakówna Marya,
Pacekówna Antonina.

Postęp niedostateczny otrzymało 12 uczenic.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 5 uczenic.

### Klasa I. B. pospolita.

Na 43 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Bernasiówna Helena Janina,**
**Brańkówna Helena,**
**Einhornówna Rachela,**
**Gaborówna Marya,**
**Kozłowska Zofia,**
**Nierenbergerówna Mendel,**
**Pachońska Marya,**
**Repczyńska Zofia,**

**Sowińska Emilia,**
**Tarkocianka Marya,**
**Żakówna Anna Franciszka.**

Postęp dobry:

Dudzikówna Emilia,
Glücksmannówna Helena,
Grochalówna Marya,
Hirschfeldówna Haja,
Jaworska Magdalena,
Mikówna Wiktorya,
Schöngutówna Ryfka,
Wienerówna Taube,
Wlassakówna Jadwiga.

Postęp dostateczny:

Durówna Ksawera,
Guzdkówna Józefa,
Kowalczykówna Helena,
Łopatecka Helena Franciszka,
Stylanka Franciszka,
Targoszówna Anna.

Postęp niedostateczny otrzymało 8 uczenic.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 9 uczenic.

## Klasa 2. pospolita.

Na 77 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Batkówna Marya,**
**Cierpiałkówna Ludwika,**
**Cichocka Marya,**
**Kawalerówna Stefania,**
**Katzówna Anna,**
**Kowalczewska Jadwiga,**
**Mroczkiewiczówna Agn.**
**Niklewiczówna Irena,**
**Szeborówna Stefania,**
**Zennermannówna Zofia.**

Postęp dobry:

Bergerówna Cecylia,
Borucka Janina,
Einhornówna Sydonia,
Fiołkówna Kamila,
Gaborówna Helena,
Gaszczykówna Stefania,
Goldbergerówna Gusta,
Grządzielówna Stefania,
Janikówna Julia,
Klapholzówna Fryderyka,
Korzuchówna Franciszka,
Kaliczakówna Wanda,
Lustgartenówna Jetti,
Majeranowska Franciszka,
Neigerówna Stefania,
Obrządkiewiczówna Józefa,
Ramzówna Stanisława,
Zembatówna Anna,
Zembatówna Marya,
Zielińska Marya,

Zającówna Karolina,
Olizarowiczówna Emilia.

Postęp dostateczny:

Bajtlikówna Stanisława,
Ciembroniewiczówna Stanisł.
Chmielewska Marya,
Cholewianka Marya,
Fiałkówna Zofia,
Freundówna Regina,
Glücksmannówna Gusta,
Gemünterówna Laja,
Knoblauchówna Regina,
Kowalska Stanisława,
Kumalówna Anna,
Kuberówna Katarzyna,
Lipmanowiczówna Amalia,
Meusówna Stefania,
Misiówna Stanisława,
Majchrzakówna Anna,
Münzówna Gizela,
Rednerówna Emilia,
Skowronkówna Madgalena,
Sopówna Helena,
Skórczyńska Marya,
Tarkocianka Stefania,
Wacięga Zofia,
Widlarzówna Marya,
Wienerówna Franciszka,

Postęp niedostateczny otrzymało 12 uczenic.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 8 uczenic.

## Klasa 3. pospolita.

Na 59 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Ficówna Ewelina,**
**Guniówna Aniela,**
**Guzdkówna Helena,**
**Hyłkówna Marya,**
**Kalcówna Józefa,**
**Majewska Stefania,**
**Majkucińska Stefania,**
**Miarkówna Helena,**
**Mikówna Teodozya,**
**Niklewiczówna Janina,**
**Matusińska Walerya,**
**Pomietlakówna Katarzyna,**
**Usiekniewiczówna Zofia,**
**Wolska Irena.**
**Żralakówna Helena,**
**Żralakówna Marya,**

Postęp dobry:

Alscherówna Władysława,
Bałamuthówna Sara,
Einhornówna Salomea,
Einhornówna Leona,
Glücksmannówna Joanna,
Hebdasińska Leokadya,
Krausówna Marya,
Krzysztoforska Marya,
Mądzielówna Irena,
Neumannówna Rozalia,

Pielówna Wiktorya,
Piwowarczykówna Antonina,
Wolfówna, Helena,
Zawiłówna Anna.

Postęp dostateczny:

Fischgrundówna Salomea,
Jankowska Stanisława,
Jarcówna Julia,
Kowalska Helena,
Lipmanowiczówna Emilia,
Łopatecka Marya,
Madejówna Franciszka,
Spisakówna Urszula,
Wachsmannówna Güttla,
Witkówna Aniela.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 4 uczenice.

Postęp niedostateczny otrzymało 8 uczenic.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 7 uczenic.

## Klasa 4. pospolita.

Na 49 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Faberówna Teresa,**
**Kołodziejczykówna Waler.**
**Misiówna Helena,**
**Szczerbowska Helena,**
**Wrońska Józefa,**
**Zembatówna Marya.**

Postęp dobry:

Albertiówna Antonina,
Filkówna Józefa,
Fiołkówna Apolonia,
Górówna Walerya,
Góralczykówna Franciszka,
Grudniewiczówna Józefa,
Hoffmannówna Georgia,
Jaworska Marya,
Jurecka Karolina,
Kaliczakówna Marya,
Kuciówna Anna,
Niecieckа Marya,
Nowakówna Joanna,
Singerówna Marya,
Skawinówna Wiktorya,
Skrzypczykówna Helena,
Szafrańska Antonina,
Szczypkówna Zofia,
Wandurówna Zofia,
Wolfówna Stefania.

Postęp dostateczny:

Glaserówna Estera,
Grudniewiczówna Marya,
Gruschówna Rozalia,
Motłokówna Marya,
Rokitkówna Bronisława,
Schanzerówna Julia,

Widlarzówna Marya,
Zającówna Zofia,
Źróbkówna Magdalena.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 4. uczenice.

Postęp niedostateczny otrzymało 5 uczenic.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 5 uczenic.

### Klasa I. A. wydziałowa.

Na 44 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Hatłasówna Józefa,**
**Jabłońska Józefa,**
**Kowalczewska Władysł.,**
**Książkówna Marya,**
**Lelkówna Irena,**
**Prochownikówna Józefa,**
**Sowińska Helena,**
**Wróblówna Antonina.**

Postęp dobry:

Babińska Gabryela,
Borgerówna Jetti,
Frączówna Zofia,
Gawłówna Marya,
Klapholzówna Lola,
Kirszankówna Józefa,
Królówna Helena,
Łomzikówna Julia,
Münzówna Elza,
Scharferówna Anna,
Skowronkówna Anna,
Skowronkówna Elżbieta,
Szczepańska Leontyna,
Schanzerówna Bronisława.

Postęp dostateczny:

Brańkówna Honorata,
Eblówna Ella.
Gąsiorówna Józefa,
Goldbergerówna Sabina,
Löwiówna Anna,
Luftglasówna Helena,
Moskalówna Marya,
Oczkowska Stefania,
Suknarowska Władysława,
Węgrzynówna Wiktorya.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 1 uczenicę.

Postęp niedostateczny otrzymało 6 uczenic.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 5 uczenic.

### Klasa I. B. wydziałowa.

Na 44 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Bucka Ludwika, Chorążanka Stanisława, Fischgrundówna Anna, Komorowska Stanisława, Majewska Zofia, Moroniówna Hermina, Zającówna Marya.**

Postęp dobry:

Brasiówna Wiktorya, Bronnerówna Regina, Glücksmannówna Regina, Gieruszczakówna Julia, Glücksmannówna Helena, Hatłasówna Marya, Prażmowska Helena, Stylanka Michalina, Schanzerówna Ryfka.

Postęp dostateczny:

Banasiówna Stefania, Bajtlikówna Józefa, Ciembroniewiczówna Zofia, Chmielewska Stefania, Gelbwachsówna Regina, Kołkówna Helena, Rednerówna Anna, Ritterówna Gustawa, Skowronówna Domicela, Schöngutówna Jetti, Thiebergerówna Helena, Wolfówna Regina, Zającówna Helena.

Postęp niedostateczny otrzymało 10 uczenic.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 5 uczenic.

### Klasa II. wydziałowa.

Na 39 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Balonówna Anna, Chlebusówna Marya, Filipówna Zofia, Goldmannówna Helena, Hernichówna Marya, Huppertówna Rozalia, Żędzianowska Zofia.**

Postęp dobry:

Ciembroniewiczówna Helena,
Datkówna Antonina,
Gołąmbówna Zofia,
Gruszówna Franciszka,
Janiszewska Marya,
Kubasiakówna Karolina,
Kirszankówna Stanisława,
Lelkówna Zofia,
Marecka Stanisława,
Majchrzakówna Marya,
Nawratilówna Jadwiga,
Reichówna Balbina,
Schanzerówna Anna,
Stankiewiczówna Helena,
Stopczyńska Janina,
Thiebergerówna Gustawa.

Postęp dostateczny:

Huppertówna Regina,
Luftglasówna Salomea,
Münzówna Stefania,
Thiebergerówna Klara,
Wolfówna Marya,
Wrońska Zofia.

Postęp niedostateczny otrzymały 4 uczenice.

Nie klasyfikowano z różnych przyczyn 6 uczenic.

## Klasa III. wydziałowa.

Na 56 uczenic zapisanych otrzymało:

Postęp bardzo dobry:

**Barberówna Franciszka,**
**Drbohlavówna Józefa,**
**Fischgrundówna Anna,**
**Komorowska Marya,**
**Marecka Marya,**
**Pawłowska Zofia,**
**Proficówna Walerya,**
**Usiekniewiczówna Janina,**
**Wądolna Sabina,**
**Wójcikówna Marya.**

Postęp dobry:

Barberówna Regina,
Barglikówna Julia,
Barglikówna Marya,
Bujakówna Helena,
Dobrodzicka Izabela,
Durkiewiczówna Marya,
Filkówna Zofia,
Fristerówna Matylda,
Geblówna Olga,
Gieruszczakówna Anna,
Grossówna Hermina,
Guzdkówna Zofia,
Hassówna Ernestyna,
Hermannówna Karolina,
Kłaputówna Stefania,
Münzówna Rozalia,
Nowakówna Antonina,
Osiadaczówna Wiktorya,

Osiowska Władysława,
Pietraszkówna Marya,
Ryłkówna Helena,
Smółkówna Janina,
Smółkówna Kazimiera,
Stopczyńska Stefania,
Suknarowska Julia,
Voglówna Helena Stefania,
Żędzianowska Marya.

Podstęp dostateczny:

Böhnischówna Marya,
Chodyniecka Zofia,
Hurlakówna Stanisława,
Krzemieniówna Helena,
Waga Anna.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 1 uczenicę.

Postęp niedostateczny otrzymało 5 uczenic.

Nie klasyfikowana z różnych przyczyn 8 uczenic.

# VIII.

## Do rodziców i opiekunów.

Bliższych wiadomości, o postępie w naukach i zachowaniu się uczenic, udzielać będzie stronom interesowanem Dyrekcya szkoły w każdą niedzielę, po pierwszym miesiąca, od godziny 9-tej do 10-tej rano, a PP. Gospodynie poszczególnych klas w każdą sobotę, przed nauką lub podczas pauz, w sali konferencyjnej.

Na tym punkcie tak Dyrekcya szkoły, jak i Grono nauczycielskie zauważyło, że znaczna liczba rodziców mało troszczy się, a nawet, powiedzieć można, zupełnie jest obojętną o naukę i zachowanie się dziewcząt, — żadnej łączności między domem rodzinnym, a szkołą nie ma, i trudno, aby była, skoro spotyka się do tego stopnia obojętnych rodziców, że nawet nie wiedzą, do której szkoły ich dziecko uczęszcza — smutne to, nad wyraz smutne.

Uczenice do szkoły mają uczęszczać regularnie, opuszczony czas nauki, z jakiegokolwiekby on pochodził powodu, ma być przez rodziców lub opiekunów ustnie lub pisemnie usprawiedliwiony.

Nieusprawiedliwienie godzin szkolnych pociąga za sobą złe następstwa, na które narażają się rodzice lub opiekunowie z tytułu art. 34 Tyt. II. ustawy szkolnej z dnia 23. maja 1905 r. (Dz. u. kr. Nr. 57) „O uczęszczaniu do szkoły."

Zawiadamiając o tem rodziców i opiekunów, zaznacza Dyrekcya szkoły, iż w przyszłości, żadnych próśb do władz właściwych, o zniesienie kar nałożonych „mandatami karnymi" na rodziców za nieusprawiedliwione nieuczęszczanie lub niezapisanie do szkoły we właściwym czasie, ze swej strony wnosić nie będzie.

Wszelkie tłomaczenia się, nieznajomością przepisów, nie będą uwzględnione.

Wpisy uczenic na rok szkolny 1906 odbywać się będą w dniach 29., 30. i 31. sierpnia w klasie I. B. wydziałowej od godziny 9-tej do 12-tej przedpołudniem, i od 3-ciej do 6-tej popołudniu.

Do zapisów powinny uczenice przynieść z sobą świadectwo szkolne z ostatniego półrocza.

Uczenice, z innych miejscowości, ze szkół niższej kategoryi, chcące uczęszczać do szkoły wydziałowej, muszą się poddać egzaminowi wstępnemu całkowitemu lub uzupełniającemu. — W którym wypadku odbędzie się egzamin całkowity, a w którym uzupełniający, orzeka Dyrekcya szkoły.

Egzamina wstępne i poprawcze odbywać się będą dnia 2. września o godzinie 10-tej rano.

Do zapisów powinny uczenice przychodzić z rodzicami lub opiekunami.

***Kazimierz Krasuski,***
*Dyrektor.*